

Pestprotocol van de Christelijke Basisschool CBS Het Kompas

De ondertekenaars van dit protocol verklaren het volgende:

1. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Uit onderzoek blijkt dat één op de vier kinderen (ca. 375.000) in het basisonderwijs en één op de zestien leerlingen in het voortgezet onderwijs slachtoffer zijn van pestgedrag. Pestgedrag is schadelijk voor kinderen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters.
2. Om een passend en afdoend antwoord te vinden op het pestprobleem, gaan alle ondergetekenden uit van een prima samenwerking tussen leraren, ouders en leerlingen, gebaseerd op een afgesproken beleid.
3. Onze school wenst een samenwerking, zoals bedoeld onder punt 2, ook daadwerkelijk aan te gaan, te stimuleren en te onderhouden.
4. De ondertekenaars van dit protocol verbinden zich om ieder binnen hun eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden het volgende te doen:
 - * het werken met de "vijfsporenaanpak";
 - * het bewust maken en bewust houden van de leerlingen van het bestaan en de ernst van het pestprobleem;
 - * het bewust maken en bewust houden van de soms levenslange gevolgen van pesten;
 - * een gerichte voorlichting over de preventie en de aanpak van het pesten aan alle ouders van de school;
 - * het zorgen voor toegankelijke, actuele informatie over het pestprobleem voor een ieder aan de school verbonden persoon, inclusief de leerlingen;
 - * het beschikbaar stellen van geld waarmee de scholing van personeelsleden, lesmaterialen, lezingen, activiteiten voor ouders, de aanschaf van boeken en andere informatie wordt bekostigd;
 - * het gebruik van de methode "Kinderen enhun sociale talenten" en gebruik van de Sociale Competentie Observatie Lijst (SCOL), een hulpmiddel bij het vroegtijdig onderkennen van probleemgedrag en pesten;
 - * jaarlijks een training sociale vaardigheid aan te bieden indien de formatie dit toelaat;
5. De ondertekenaars verklaren zich bereid tot deelname aan een jaarlijkse evaluatie door de school.
6. Het ondertekende protocol hangt op een duidelijk zichtbare plaats in de school. De tekst van het protocol wordt verder bekend gemaakt via de schoolgids en via de website van de school.
7. Het bevoegd gezag en de directie zorgen er verder voor dat naar aanleiding van de ondertekening van dit protocol een beleid tegen het pesten wordt geformuleerd. Dit beleid wordt in het schoolplan en de schoolgids opgenomen.

Getekend door:

directeur

voorzitter Ouderraad

voorzitter Medezeggenschapsraad

Dennis Assink,

Wouter Hulswit,

Jacqueline Zacharias,

Pestprotocol van de Christelijke Basisschool CBS Het Kompas

1. Wat is pesten?

Onder pesten op school verstaan wij het volgende: "Pesten is een systematische, psychologische, fysieke of seksuele handeling van geweld door een leerling of een groep leerlingen ten opzichte van één of meer klasgenoten, die niet (langer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen."

1.1. Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- ⇒ pesten gebeurt opzettelijk;
- ⇒ pesten is bedoeld om schade toe te brengen, fysiek, materieel of mentaal;
- ⇒ bij pesten is altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen. Fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer;
- ⇒ pesten gebeurt systematisch;
- ⇒ pesten houdt niet vanzelf op, maar wordt eerder erger als er niet wordt ingegrepen;
- ⇒ pesten is van alle tijden en komt in alle groepen en culturen voor. Het is dus een typisch menselijke ondeugd die altijd verborgen aanwezig is en steeds weer de kop kan opsteken.

Pesten is niet hetzelfde als plagen

Bij plagen zijn de machtsverhoudingen gelijk. Nu eens is de ene "het lijdend voorwerp" en dan de andere. Pesten is structureel en brengt kinderen tot wanhoop. Soms heeft dit zelfs fatale gevolgen. Het structurele karakter vraagt om echt beleid.

1.2. Nieuwe vormen van pesten

Als gevolg van technologische ontwikkelingen, is onze samenleving de afgelopen jaren verrijkt met tal van nieuwe producten en diensten, zoals internet, e-mail en de mobiele telefoon. Naast de vele voordelen die deze middelen bieden, kleeft er het nadeel aan dat zij misbruikt kunnen worden door pesters om hun slachtoffers nog meer lastig te vallen. Het digitale pesten verschilt in bepaalde opzichten van het "traditionele" pesten; het kan namelijk op afstand, anoniem en non-stop gebeuren.

Via e-mail wordt ook gepest. Op school kunnen e-mails verstuurd worden, zonder dat iemand weet wie de afzender is. Of het bericht wordt verzonden met een valse naam van de afzender. Wel is te achterhalen vanaf welke computer het bericht is verzonden, zodat kan worden nagegaan welke klas op dat moment achter de computer zat. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. Door er in de klas over te spreken is het mogelijk de daders op te sporen.

Ingewikkelder wordt het wanneer gebruik wordt gemaakt van een vrij e-mailadres, zoals Hotmail. Personen die zich hier aanmelden kunnen een verzonnen naam opgeven en zijn daarom veel moeilijker te achterhalen. Opvallend aan deze wijze van pesten is, dat het taalgebruik veel harder is dan het directe pesten. Dat kan door de anonimiteit waarin het plaatsvindt.

Het pesten via sms op de mobiele telefoon is eveneens een nieuw verschijnsel. Het bericht wordt veelal op een computer of op een telefoon zonder nummervermelding ingetypt. De afzender kan dan onbekend blijven. Op het Kompas vinden wij het onwenselijk dat kinderen een mobiele telefoon bij zich hebben. Indien nodig dan mag er gebeld worden met de schooltelefoon. Wie wel een mobiel bij zich heeft, zet deze op school uit. Overtreding van deze regel heeft consequenties: de mobiele telefoon wordt voor enige tijd ingenomen.

2. De vijfsporenaanpak

Het Kompas zal in alle gevallen van pesten de ouders van de pester en het slachtoffer op de hoogte stellen van de situatie. Dit gebeurt als is vastgesteld dat het om pesten gaat, hierover is vooraf overleg tussen de leerkracht, intern begeleider en directie. We onderscheiden de volgende "vijf sporen":

- ⇒ De leraar
- ⇒ De pester
- ⇒ Het gepeste kind
- ⇒ De zwijgende middengroep
- ⇒ Hulp aan de ouders

2.1. De leraar

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak op school. Ook wordt van leraren verwacht dat zij vroegtijdig signaleren en effectief pestgedrag bestrijden. Van leraren wordt verwacht dat zij signalen van ouders serieus nemen. De intern begeleider kan de leerkracht ondersteunen bij het in kaart brengen van het pestgedrag. Eventueel kan de intern begeleider hierbij de hulp inroepen van de schoolbegeleidingsdienst. De leerkracht stelt samen met de intern begeleider een plan van aanpak op om het pesten tegen te gaan. De intern begeleider kan eventueel de schoolmaatschappelijk werkster betrekken bij de uitvoering van het plan van aanpak.

Het signaleren van pesten: de pester

Om het pesten tegen te gaan, moeten leraren eerst weten óf en hoe er wordt gepest. Dit kunnen zij allereerst doen door steeds bedacht te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. Hieronder volgen enkele veel voorkomende pesterijen die pesters met hun slachtoffers uithalen:

- ⇒ volstrekt doodzwijgen
- ⇒ isoleren
- ⇒ psychisch en/of fysiek mishandelen
- ⇒ een kring vormen of insluiten in de klas, op de gang of het schoolplein
- ⇒ buiten school opwachten
- ⇒ slaan of schoppen
- ⇒ klopjachten organiseren
- ⇒ op weg van en naar school achterna rijden
- ⇒ naar het huis van het slachtoffer gaan
- ⇒ als slaaf behandelen
- ⇒ nooit de echte naam van een klasgenoot gebruiken, maar een bijnaam
- ⇒ voortdurend zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- ⇒ opdrachten geven huiswerk te maken of huiswerk innemen
- ⇒ bezittingen afpakken of stukmaken
- ⇒ cadeaus eisen of geld afpersen
- ⇒ jennen
- ⇒ het slachtoffer voortdurend de schuld van iets geven
- ⇒ steeds het slachtoffer uitschelden of ertegen gaan schreeuwen
- ⇒ opmerkingen maken over kleding of uiterlijk
- ⇒ beledigen
- ⇒ briefjes doorgeven
- ⇒ kettingbrief schrijven

CBS Het Kompas, méér dan richtinggevend

- ⇒ e-mails, msn of sms-berichten met een bedreigende of beledigende inhoud versturen
- ⇒ beledigende afbeeldingen van het slachtoffer digitaal verspreiden of op het internet plaatsen
- ⇒ steeds (mobiel) bellen

Deze lijst is helaas niet uitputtend en kan dus nog verder worden uitgebreid.

Het signaleren van pesten: het kind dat gepest wordt

Kinderen die gepest worden zullen dat niet zo makkelijk zeggen tegen de ouders of de leerkracht. Zij zijn bang dat ze niet serieus worden genomen, dat ze als 'zwak' gezien worden of dat het pesten zal verergeren. Het is daarom van belang alert te zijn op signalen, ook (vooral!) van het gepeste kind. Mogelijke signalen van het kind dat gepest wordt:

- ⇒ Bang zijn om naar of van school te gaan.
- ⇒ Niet naar school willen gaan en voortdurend smoesjes verzinnen.
- ⇒ Smeken om naar school gebracht te worden.
- ⇒ Elke dag een andere route naar school kiezen.
- ⇒ Slechter presteren dan normaal.
- ⇒ Met kapotte spullen of kleren thuiskomen.
- ⇒ Teruggetrokken gedrag vertonen.
- ⇒ Agressief worden naar andere kinderen toe.
- ⇒ Stoppen met eten.
- ⇒ Buikpijn of hoofdpijn hebben.
- ⇒ Zichzelf in slaap huilen.
- ⇒ Nachtmerries hebben.
- ⇒ Het hebben van schrammen, blauwe plekken.
- ⇒ Geld vragen (om de pester af te lossen).
- ⇒ Weigeren om te zeggen wat er aan de hand is.
- ⇒ Niet kloppende verklaringen geven over bovenstaande.
- ⇒ Zelfmoordneigingen vertonen.

Een aantal van deze signalen kan enkel thuis of juist alleen op school worden waargenomen. Dit vraagt alertheid en een open gesprekshouding van ouders en leerkrachten.

De SCOL die is aangeschaft samen met de methode "Kinderen en... hun sociale talenten" gaat uit van observaties van de leerkracht en kan worden gebruikt om pesten te signaleren.

2.2 De pester

Alleen maatregelen op klassikaal niveau lossen het probleem niet op. Ook de pester, het slachtoffer en de zwijgende middengroep hebben hulp nodig. Allereerst de hulp aan de pester. Dat de pester hier als eerste genoemd wordt, heeft overigens *niet* te maken met een gebrek aan aandacht voor het slachtoffer, maar veel met het stellen van de juiste prioriteiten. Het is de pester die het probleem veroorzaakt, niet het slachtoffer.

Uit onderzoek blijkt dat pesters fysiek en verbaal vaak sterker zijn dan hun klasgenoten. Ze zien hun slachtoffers als waardeloos, zijn agressief, hebben een gebrek aan zelfbeheersing en een positieve houding ten aanzien van geweld. Verder blijkt dat pesters niet geliefd zijn bij andere leerlingen, hoewel dat soms wel zo lijkt. Ze gebruiken verschillen zoals een afwijkende kleur haar, andersoortige kleding, een handicap, goede of slechte cijfers enzovoort als vals excuus om anderen het leven zuur te maken.

CBS Het Kompas, méér dan richtinggevend

In wezen hebben ze zondebokken nodig waarop zij hun frustraties af kunnen reageren. Ze hebben doorgaans geen idee van wat ze aanrichten en hebben daardoor weinig schuldgevoelens. Het is ijdele hoop om van hen te verwachten dat zij vanzelf wel met het pesten ophouden. Veelzeggend detail: de kans dat pesters later crimineel worden is vier keer zo groot als bij andere leerlingen. Hulp is dus noodzakelijk! Die hulp kan bestaan uit: een straffend gesprek, een probleemoplossend gesprek, een rollenspel, een gesprek met ouders, een training in sociale vaardigheden. Als deze hulp ontoereikend is kan de directie besluiten tot schorsing of verwijdering.

Een straffend gesprek is kort. De leraar vertelt de leerling dat hij de regels heeft overtreden en daarom straf verdient. Als dit geen resultaat oplevert, is de volgende stap het voeren van een aantal probleemoplossende gesprekken met de pester om de oorzaak van het pestgedrag bloot te leggen. Dit is nodig om de juiste hulp te kunnen bieden. De leraar kan daarbij voorzichtig de volgende gespreksonderwerpen aanroeren:

- de wijze waarop de ouders aandacht besteden aan hun kind;
- lichamelijke bestraffing door ouders als reactie op wangedrag;
- lichamelijke en/of psychische mishandeling door de ouders;
- het niet corrigeren van agressief gedrag door de ouders;
- zelf eerst gepest zijn;
- bang zijn om zelf het mikpunt te worden als niet een ander de zondebok is;
- zich groot voor willen doen ten opzichte van anderen;
- jaloers zijn op anderen;
- verwend zijn, kind is gewend om altijd zijn zin te krijgen;
- reactie op bepaalde smaak-, geur- of kleurstoffen;
- slecht voorbeeld van ouders, leraren of andere volwassenen;
- blootstelling aan geweld op tv, internet of anderszins.

Is de oorzaak enigszins duidelijk, dan wordt geprobeerd de gevoeligheid van de pester voor wat hij met het slachtoffer uithaalt, te vergroten. Dit kan bijvoorbeeld door samen naar beeldmateriaal van gesprekken met gepeste kinderen of hun ouders te kijken. Daarna maken leraar en pester afspraken over gedragsverandering. Aan het eind van elke week komt de naleving van deze afspraken in een kort gesprek aan de orde.

Als dit niet leidt tot verbetering, is het tijd om op school een gesprek met de ouders van de pester aan te gaan. Het verdient aanbeveling om ouders zo vroeg mogelijk bij de problemen te betrekken. Als ouders de problemen ontkennen is het algemene advies om dit pas te doen, wanneer de voorgaande acties op niets zijn uitgelopen. De ouders moet dan – voorzichtig, maar duidelijk – worden verteld wat hun kind anderen aandoet. Omdat alle activiteiten zijn vastgelegd, kunnen de ouders van de pester niet meer ontkennen. Van hen mag medewerking verwacht worden om aan het probleem een einde te maken. Als het risico bestaat dat ouders hun kind fysiek voor het pestgedrag gaan straffen, dient de school al het mogelijke te doen om aan het pestgedrag een einde te maken, voordat de ouders op de hoogte worden gesteld.

Als het pestgedrag blijft voortduren is een sociale vaardigheidstraining een optie. Op Het Kompas zijn twee leraren geschoold in het geven van een sociale vaardigheidstraining.

Eventueel kunnen de ouders, de leerkracht of intern begeleider de hulp van de schoolmaatschappelijk werkster, Jeugdzorg of GGD (schoolarts) inroepen om leerlingen te begeleiden.

Ouders kunnen ook zelf een extern bureau inschakelen. Adressen van externe bureaus zijn op school

Beschikbaar. Aan externe hulpverlening zijn in sommige gevallen kosten verbonden.

2.3 Het gepeste kind

Zoals hierboven beschreven staat, vertelt een kind dat gepest wordt vaak moeilijk dat het gepest wordt. Als zeker is dat er sprake is van pestgedrag, dan moeten er maatregelen genomen worden, want ook het slachtoffer heeft hulp nodig. Hulp van de ouders, de leerkracht en misschien van de schoolmaatschappelijk werkster.

De ouders

Wat kunnen ouders doen als zij merken dat hun kind gepest wordt? Hieronder een aantal tips:

- ⇒ Neem het probleem serieus;
- ⇒ Laat uw kind voortdurend weten dat u van hem houdt.
- ⇒ Bespreek het probleem met de direct betrokken leerkracht van het kind;
- ⇒ Zoek een vertrouwenspersoon buiten de schoolomgeving, bijv. oom, tante, therapeut enz.
- ⇒ Lees samen met het kind literatuur over pesten op school;
- ⇒ Beloon het kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen (laat het kind merken dat het juist ook sterke kanten of eigenschappen heeft);
- ⇒ Maak complimenten elke keer als het kind iets goed doet.
- ⇒ Stimuleer het kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij of zij in een spel of motorische vaardigheid kan uitblinken;
- ⇒ Houd de communicatie met het kind open en blijf dus in gesprek met het kind;
- ⇒ Geef aan dat het kind in eerste instantie het beste niet kan reageren.
- ⇒ Bespreek welke situaties het kind het beste kan vermijden.
- ⇒ Steun het kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt;
- ⇒ Laat het kind opschrijven wat het heeft meegemaakt (dit kan best emotionele reacties oproepen. Dat is niet zo erg, als het kind hiermee geholpen wordt om de emoties te verwerken);
- ⇒ Leer het kind voor zichzelf op te komen.
- ⇒ Geef het kind verantwoordelijkheden.
- ⇒ Bedenk samen met het kind antwoorden of pakkende opmerkingen.
- ⇒ Stimuleer het ontwikkelen van sociale vaardigheden.

Laat het kind deelnemen aan een **sociale vaardigheidstraining**; op school streven we ernaar om jaarlijks een sociale vaardigheidstraining te geven. Een training door GGZ moet worden aangevraagd via jeugdzorg, schoolmaatschappelijk werk of de huisarts.

De leerkracht

Bijna alle tips voor de ouders gelden ook voor de leerkracht. Deze zijn hierboven onderstreept. De rol van de leerkracht gaat echter verder, omdat deze meer zicht heeft op de andere groepen, de pester en de zwijgende middengroep en het gepeste kind misschien op een andere manier kent dan de ouders.

Naast het hanteren van de tips, zet de leerkracht het stappenplan in werking.

1. Neem het probleem serieus.
2. Voer een gesprek met het slachtoffer.
3. Voer een gesprek met de pester.
4. Voer gesprekken met omstanders (NB: de zwijgende middengroep).
5. Neem gepaste maatregelen.

CBS Het Kompas, méér dan richtinggevend

6. Voer een gesprek met de ouders over de voortgang.
7. Bespreek de kwestie in het team.
8. Maak verslag van de incidenten, van de gesprekken en genomen maatregelen.

Ad 1) Dit is al eerder te sprake gekomen, maar zo belangrijk dat het een onmisbare eerste stap van het plan is.

Ad 2) Het is van belang dat de leerkracht een serieuze luisterhouding aanneemt. Niet het gedrag van het slachtoffer moet veranderd worden, maar dat van de pester. De leerkracht probeert wel samen met het kind oplossingen en manieren te vinden waarmee het kind weerbaarder wordt en zich kan beschermen.

Ad 3) De leerkracht probeert de oorzaken boven tafel te krijgen en laat duidelijk merken dat pesten niet geaccepteerd wordt.

Ad 4) De leerkracht bespreekt met de kinderen welke rol zij kunnen vervullen in het geval van pesten.

Ad 5) Hiervoor staan tips in paragraaf 2.2 De pester. Ook het geven van goedgekozen lessen uit de methode "Kinderen en... hun sociale talenten" zijn maatregelen die de leerkracht kan nemen.

Ad 6) De leerkracht spreekt met zowel de ouders van het gepeste kind als de ouders van het kind dat pest. Op deze gesprekken worden het stappenplan en het verdere pestprotocol besproken en wordt gekeken wat er **samen** tegen het probleem gedaan kan worden. Vorderingen worden met de ouders uitgewisseld, ouders en leerkrachten blijven dus in contact.

Ad 7) Pesten is een schoolbreed probleem, daarom dienen de betrokken personen (in dezelfde bouw en de vak- en invalleerkrachten) op de hoogte te zijn van pestproblemen.

Ad 8) Op schrift gestelde gesprekken, maatregelen en incidenten geven houvast bij de gesprekken en een eventueel patroon kan beter herkend worden. Bovendien is bij de overdracht aan het einde van het schooljaar de volgende leerkracht ook goed op de hoogte.

Schoolmaatschappelijk werk

Als bovenstaande het pesten niet kan wegnemen, is er nog de mogelijkheid tot het inschakelen van professionele hulp in de vorm van schoolmaatschappelijk werk.

2.4 Hulp aan de zwijgende middengroep

In woord en daad moet de school steeds het signaal afgeven dat pesten niet kan en dus normoverschrijdend gedrag is waartegen een ieder stelling moet innemen. Kortom, de school werkt aan een klimaat waarbij leerlingen het voor elkaar opnemen in plaats van de pesters hun gang te laten gaan. Hier volgen enkele tips om de zwijgende middengroep tot uw bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken.

Tips voor leraren

⇒ Het onderwerp 'pesten' dient beleidsmatig aangepakt en regelmatig aan de orde gesteld te worden. Daarom heeft het Kompas gekozen voor de methode: "Kinderen en... hun sociale talenten". Hiermee leren de kinderen hun sociale vaardigheden te versterken en pestgedrag te voorkomen, te veroordelen en niet te accepteren.

CBS Het Kompas, méér dan richtinggevend

- ⇒ Wijs de leerlingen in met name de hogere groepen op hun verantwoordelijkheid. Leerlingen uit "de zwijgende middengroep" kunnen en moeten opkomen voor kinderen die gepest worden.
- ⇒ Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam om geen peestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Bijvoorbeeld aan de hand van een krantenknipsel, een tv-uitzending, een website, een brief van een leerling van een andere school, etc.
- ⇒ Bij lessen over pesten is het voorbeeldgedrag van de leraar van groot belang. Er zal minder worden gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar aanvaarding van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies worden uitgesproken en niet met geweld worden opgelost, waar leerlingen in hun eigenheid worden gerespecteerd, waar agressief gedrag van leerlingen, ouders en leraren niet wordt geaccepteerd en waar leraren duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.
- ⇒ De methode Kinderen en... hun sociale talenten gaat niet alleen uit van de lessen die gegeven worden, maar ook van praktijksituaties. De lessen staan zo niet los op zichzelf. In de paragrafen 'Toepassing' en 'Vervolglessen' worden suggesties aangereikt om de lessen in te passen in de praktijk, zodat de kinderen ook (juist) hieruit kunnen leren.

2.5 Hulp aan ouders

Leraren krijgen te maken met de ouders van slachtoffers, pesters en van de zwijgende middengroep. De ouders van de slachtoffers zullen het meest geneigd zijn om de hulp van de school in te roepen, maar ook de ouders van de zwijgende middengroep zullen zich misschien zorgen maken. Pesten verzielt immers de sfeer in de klas. Voor ouders van pesters kan de mededeling dat hun kind pest soms erg confronterend zijn. Hierna volgen enkele adviezen voor ouders:

Adviezen van de school aan ouders van pesters:

- ⇒ Neem het probleem serieus. Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden;
- ⇒ Praat met het kind om achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen;
- ⇒ Maak het kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- ⇒ Besteed aandacht aan het kind;
- ⇒ Stimuleer het kind tot het beoefenen van een sport om zijn agressie vreedzaam kwijt te kunnen;
- ⇒ Schakel eventueel deskundige hulp in.

Adviezen van de school aan ouders van gepeste kinderen:

- ⇒ Bespreek het probleem met de direct betrokken leerkracht van het kind;
- ⇒ Lees samen met het kind literatuur over pesten op school;
- ⇒ Beloon het kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen (laat het kind merken dat het juist sterke kanten of eigenschappen heeft);
- ⇒ Stimuleer het kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij of zij in een spel of motorische vaardigheid kan uitblinken;
- ⇒ Houd de communicatie met het kind open en blijf dus in gesprek met het kind;
- ⇒ Steun het kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt;
- ⇒ Laat het kind opschrijven wat het heeft meegemaakt. (Dit kan best emotionele reacties oproepen. Dat is niet zo erg, als het kind hiermee geholpen wordt om de emoties te verwerken);
- ⇒ Laat het kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. Deze training wordt op school gegeven, maar kan ook worden aangevraagd via Bureau Jeugdzorg.

CBS Het Kompas, méér dan richtinggevend

Adviezen van de school aan alle andere ouders;

- ⇒ Neem het probleem serieus, het kan ieder kind overkomen;
- ⇒ Neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- ⇒ Maak het tot een gezamenlijk probleem;
- ⇒ Zoek een vertrouwenspersoon buiten de schoolomgeving, bijv. een oom, tante of therapeut.
- ⇒ Praat met het kind over school, over de relaties in de klas en over wat leraren doen;
- ⇒ Vraag hem of haar af en toe of er in de klas wordt gepest;
- ⇒ Koppel informatie van het kind terug naar de school; wie pest er, wat doen zij en waarom;
- ⇒ Ouders hebben een belangrijke signalerende taak.
- ⇒ Corrigeer het kind als het voortdurend anderen buitensluit of als het meedoet met pesten;
- ⇒ Geef als ouders het goede voorbeeld, wees niet neerbuigend of respectloos ten opzichte van anderen;
- ⇒ Leer het kind voor anderen op te komen.

Leessuggesties voor ouders:

Behoeftte aan meer achtergrondinformatie over pesten? Zie de bijlage.

3. Als het toch uit de hand is gelopen

3.1 Vertrouwenspersoon en klachtencommissie

Ouders of leerlingen kunnen –ondanks alle inspanningen- niet tevreden zijn over de aanpak van de school van het pestprobleem. Als de gesprekken niet meer soepel verlopen, kunnen ouders gewezen worden op de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de vertrouwenspersoon van de school of bij de klachtencommissie. Namen en adressen zijn te vinden in de schoolgids van Het Kompas.

Binnen het bestuur van COG Drenthe is een beleidsdocument 'gedrag' ingevoerd. Hierop kan door de directie een beroep worden gedaan als de partijen (ouders, directie, leerkracht en leerlingen) er niet uit komen.

3.2 Seksuele intimidatie

Pesten kan zich ook in een seksuele vorm uiten. Het kan dan gaan om verbale beledigingen, bekluren, het lastig vallen met seksueel getinte boodschappen (via e-mail of telefoon) en handtastelijkheden. Klachten over seksuele intimidatie kunnen bij de contactpersoon van de school worden gemeld. De contactpersoon kan de klager in contact brengen met de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon is er voor de ondersteuning van de klager. Een belangrijk aspect in die ondersteuning is dat de vertrouwenspersoon meedenkt over de meest verstandige vervolgstap. Zo wordt gekeken of de klacht nog intern kan worden afgedaan, of er bemiddeling mogelijk is, of dat het echt gaat om ontucht, aanranding of verkrachting, dat bij het bevoegd gezag van de school moet worden gemeld. Voor advies kan ook contact opgenomen worden met het Centraal Meldpunt van de vertrouwensinspecteurs, tel 0900-1113111 (dagelijks van 8.00 uur tot 17.00 uur, tegen lokaal tarief).

Artikel 4a van de Wet op het primair onderwijs en artikel 3 van de Wet op het voortgezet onderwijs verplichten het bevoegd gezag van de school om in overleg te treden met de vertrouwensinspecteur wanneer er op enigerlei wijze het vermoeden bestaat dat een bij de school betrokken volwassen persoon zich schuldig heeft gemaakt aan een zedenmisdrijf.

CBS Het Kompas, méér dan richtinggevend

Het kan dus gaan om een leerkracht, maar ook om een ander personeelslid of een ouder op school. Als uit dit overleg blijkt dat het vermoeden mogelijk op waarheid berust, moet het bevoegd gezag tegen de desbetreffende volwassene aangifte doen. Zowel de klager (kind en ouders) als de verweerder (de aangeklaagde partij) worden hiervan in kennis gesteld.

Voor meer informatie over de aanpak van pesterijen met een seksueel karakter kan contact worden opgenomen met het Project Preventie Seksuele Intimidatie (PPSI) te Utrecht. Ter advisering van scholen beschikt het PPSI over de brochure "Beleid tegen seksuele intimidatie, papieren tijger of schoolpraktijk? (Een handreiking voor slagvaardig schoolbeleid)". Deze brochure is ook gratis te downloaden via de website van het PPSI; www.aps.nl/ppsi

3.3 Strafbaar gedrag

Pesten kan zich uiten in gedragingen die volgens de wet strafbaar zijn. In dat geval neemt de school contact op met het Jeugdagent. Hier worden kinderen met probleem gedrag en/of strafbaar gedrag besproken. Eventueel worden hierna verdergaande maatregelen genomen, zoals doorverwijzing naar HALT. Halt is een initiatief van het ministerie van justitie, gemeenten en politie. Halt levert een bijdrage aan de preventie en bestijding van jeugdcriminaliteit. Uitgangspunt voor de werkwijze van Halt is, dat het tolereren van ongewenst en strafbaar gedrag eigenlijk een beloning is. Door niet op te treden, lijkt het of dit gedrag geaccepteerd wordt waardoor het zich kan herhalen of verergeren. Meer informatie over Halt is te vinden op de website www.halt.nl

Bijlage

- ⇒ *Pesten bij kinderen*, door S. Munro, Centrale Uitgeverij De Banier BV 2000, ISBN: 90 4470 0871. Dit boek geeft ouders handige tips om pesten te onderkennen, te voorkomen en aan te pakken wanneer het zich voordoet.
- ⇒ *Pesten, Gedaan ermee!* Door Gie Deboutte. ISBN: 90 7564 0013. Hoe om te gaan met pesterijen? Tips voor ouders, leraren en begeleiding.
- ⇒ *Pesten hoort er niet bij*, ISBN: 90 7449 2185. Brochure met informatie en advies voor ouders en kinderen van 8 tot 15 jaar.
- ⇒ *Ik ga weer graag naar school*, pestgedrag de kop indrukken, door drs. Brenda Kenter, CPS onderwijsontwikkeling en advies, ISBN: 90 6508 453 3. Een boek uit de serie 'Een zorg voor school en thuis'.
- ⇒ Als extra meetinstrument naast de kindertevredenheidspeiling (waar vragen over pesten in voorkomen) kan de pesttest op internet worden gebruikt. Dit is een vragenlijst van het Expertisecentrum School & Veiligheid.
- ⇒ www.pestweb.nl
- ⇒ www.pestten.nl
- ⇒ www.pestten.net